

Korea och Sverige

Då den svenske utrikesministern häromdagen kommenterade meddelandet om vapenstillståndet i Korea avhöll han sig i stort sett från värderande omdömen. På en punkt bröt han emellertid helt den objektiva redogörelsens ram. Den sydkoreanska presidenten Syngman Rhee anklagades för att ha velat "sätta käppar i hjulet för en uppgörelse". Utan tvivel har hr Undén rätt i sin snubba åt Sydkoreas president. Det märkvärdiga är att detta värdeomdöme var det enda som fölls — ett av de få som utrikesministern ansett sig böra falla under kriget. Inte ett ord om Nordkoreas och Kinas angrepp eller om Rysslands understöd av dessa angrepp, inte ett ord av erkännande åt USA, som främst slagit tillbaka angreppet eller av medkänsla med det land som förtöts under striderna. Denna hållning — neutralitet och likgiltighet i det hela jämte en och annan opåkallad och billig glirring — har varit utmärkande för utrikesministerns uttalanden under kriget.

Någon militär hjälp åt FN kunde Sverige inte ge vid försvaret av Sydkorea; detta omöjliggjordes redan av bestämmelserna om användningen av vår krigsmakt. Efter de stora FN-framgångarna under den tidiga hösten 1950 syntes emellertid utrikesledningen beredd att medverka till en ändring som skulle göra det möjligt för vårt land att i någon mån medverka till värdet av den kollektiva säkerheten. Han anslöt sig i New York till det av USA framförda reformförslaget (Achesonplanen), som bland annat innebar att särskilda militära styrkor i de skilda staterna skulle kunna ställas till FN:s förfogande för avväjande av angrepp mot någon till organisationen ansluten stat; detta tänktes kunna ske efter rekommendation av generalförsamlingen, inte bara efter beslut av säkerhetsrådet, och den vetorätt som tillkommer stormakterna i rådet skulle alltså inte i detta fall hindra gemensam handling. Hr Undén anförde särskilt i debatten att även kontingenter från små stater kunde bli av betydelse för det gemensamma försvaret.

Några veckor senare var utrikesministerns inställning en helt annan. Kinas direkta medverkan i aktionen mot Sydkorea hade börjat och resulterade i slutet av november i en stor kommunistisk seger. Hr Undén drog genast de efter det tillfälliga läget avpassade slutsat-

serna. Kriget var hopplöst, det var kontentan i hans resonemang i riksdagsdebatten i december. Ett nederlag, förklarade han, "kan inte bringas ur världen genom strong hållning, däremot genom en uppgörelse och kanske utan någon uppgörelse alls, också utan ytterligare krig"; i det sistnämnda fallet vore det klart "att Kina får dominera på Korea". Här upphöjdes alltså kapitulationen inför den kommunistiska aktionen till program; hr Undén gjorde vad han kunde för defaitismen. USA och FN fortsatte emellertid kriget trots den Undénska varningen, och det har visat sig att denna "stronga hållning" hade till följd att en uppgörelse vanns och att Kina inte kom att "dominera på Korea".

Under den följande tiden upprätthölls den sura och njugga neutralitetslinje som hr Undén fastnat i genom blamagerna i decemberdebatten. De uttalanden som fölls i New York ryggades; Sverige vägrade att stödja den kollektiva säkerhetsprogram. Då FN:s församling förklarade Kina vara angripare och uppmånade medlemmarna att ej sända krigsmateriel till Kina avstod den svenske delegaten på hr Undéns order från att rösta — trots att det kinesiska angreppet var notoriskt (och hemma i Sverige erkändes även av hr Undén) och trots att vi inte sände några varor av angiven art till Kina. Gång efter annan har Sverige hört till de få stater som röstat för att det kommunistiska Kina mitt under det krig som detta land börjat skulle få plats i FN:s säkerhetsråd.

Den svenska politiken under dessa år har alltså varit inkonsekvent och motsägelsefull, men i det hela exceptionellt avvisande mot alla åtgärder som kunnat stärka försvarsfronten mot kommunismen och därmed öka den kollektiva säkerheten. I den allmänna debatten har liknande tendenser framträtt; man har fördömt isolationistiska och defaitistiska tendenser i USA, men samtidigt klagat över USA:s engagemang i Asien, markerat likgiltighet för Koreakriget och tagit avstånd från varje svensk medverkan till demokratiernas gemensamma försvar. Det är att hoppas att trots allt de flesta fått klart för sig att motståndet i Korea var av värde för alla hotade stater och att ett starkt gemensamt försvar för alla är det enda som kan rädda oss från den totalitära faran.

forceras.

Reaktionen mot McCarthy

En rad nya uppgifter bekräftar att senator McCarthys ställning starkt försvagats under den senaste tiden. Kritiken av hans framfart har blivit hårdare och mera utbredd. Som exempel på hur skarpt hans uppträdande fördöms på liberalt håll kan nämnas artiklar av senator Paul Douglas från Illinois och den nye borgmästaren i Philadelphia, Joseph Clark (båda demokrater) ~~Attanas och Harpers~~. Men även de konservativa demokraterna, som ofta vikit undan för eller rent av samverkat med McCarthy, tar alltmer bestämt avstånd från honom; till de representanter för denna grupp som uttalat sig hör den inflytelserike senator Byrd från Virginia. Inom det republikanska partiet är inställningen mera skiftande. McCarthy har endast ett fåtal anhängare i mera egentlig mening bland de ledande, men man är rädd att stöta sig med honom, särskilt därför att han tillhör partiets främsta röstvärvare i Mellanvästern. Många tecken tyder emellertid på att till och med högerrepublikaner börjar tröttna på McCarthys metoder; den klunsigt lymmelaktige senatoren från Wisconsin är inte omtyckt, och om han visar sig mindre behövlig som agitator, är många beredda att slå ned på honom av irritation och avundsjuka likaväl som av principskäl.

Orsaken till förändringen är främst det omskrivna fallet Matthews, som fortfarande livligt dryftas i amerikansk press. McCarthy utsåg för kort tid sedan Matthews, känd som hetsare mot protestanter, till direktör för sitt undersökningsutskotts sekretariat; Matthews började sin bana med att anklaga protestantiska präster i

största allmänhet för kommunistismpatier och väckte härmed protester som tvang honom att avgå. President Eisenhower fick genom framställningar från en rad prästmän av skilda bekännelser tillfälle att ingripa — det påstas att Eisenhower själv uppmant vederbörande att vända sig till honom — och uttalade sig för en gångs skull med verklig skärpa mot de metoder som tillämpats. Eisenhowers reaktion var säkerligen huvudskälet till att McCarthy inte vågade förmå Matthews att stanna på sin plats. Presidentens bror, bankir i Kansas, har offentligt uttalat att han anser McCarthy vara "den största faran för Amerika" och att "när jag tänker på McCarthy tänker jag automatiskt på Hitler". McCarthy har försiktigt nog uttalat att han inte anser presidenten ansvarig för vad dennes släktingar gör, men många är övertygade om att Ike tänker vad broder Arthur säger. Det är uppenbart att McCarthy genom Matthews stött sig med en utbredd konservativ opinion och med kretsar där han tidigare haft relativt starkt stöd.

Huruvida bakslaget för McCarthy blir definitivt är det inte möjligt att bedöma. En grupp av okunniga, fanatiska och missnöjda ser i honom den store mannen; denna grupp bildar en ringa minoritet, men den är aktiv och relativt stark bland farmare och medelklass i Mellanvästern. Det fordras sannolikt nya övergrepp från McCarthy-männens sida för att den republikanska ledningen skall våga bryta med denna motbudande men ur ren partisympunkt hittills användbara riktning.